

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА, ОРГАНІЗАЦІЯ, ПРЕДМЕТ І МЕТОД БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

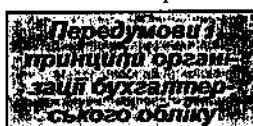

1.1. Нормативні джерела

1. Лука Пачоли. Трактат о счетах и записях. Издание подготовил Ярослав Соколов. М.: Статистика – 1974, 160 с.
2. Лука Пачоли. Трактат о счетах и записях. Издание подготовил профессор Михаил Кутер. Москва “Финансы и статистика”, 2009. Краснодар ООО “Просвещение-ЮГ”, 2009 – 307 с.
3. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-XIV від 16 липня 1999 р. із змінами і доповненнями, внесеними Законами України № 1707-III від 11 травня 2000 р., № 1807-III від 8 червня 2000 р.
4. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості. Затверджено Наказом Державного Комітету промислової політики України від 2 лютого 2001 р. № 47.
5. Податковий Вісник податкової служби № 5, 2001 р.
6. Постанови Кабінету Міністрів України № 1706 від 28 жовтня 1998 р.
7. Закон України “Про власність” № 697-XVII від 07.02.91 р.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” № 137 від 28 травня 1999 р.
9. Закон України “Про підприємництво в Україні” № 887-XII від 27.03.1991 р.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність”. Затверджено Наказом від 7 листопада 2003 р. № 617 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 3 жовтня 2007 р. № 1100).
11. Закон України «Про стандартизацію» від 5 червня 2014 року № 1315-VII.
12. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», 2013 рік.

1.2. Організація бухгалтерського обліку, види обліку, предмет, мета, об'єкти, метод ведення; облікова політика в Україні

Організація бухгалтерського обліку в Україні має ґрунтуватися на застосуванні загальноприйнятих у міжнародній практиці передумов і принципів.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємствах, в установах та організаціях, відповідно до законодавства та установчих документів, несуть власники або призначенні ними керівники.

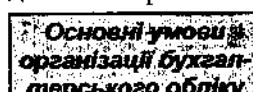
Керівник підприємства зобов'язаний створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку; забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до бухгалтерського обліку первинних документів.

Діяльність бухгалтерського апарату бухгалтерії визначається «Положенням про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні».

Структура і форма побудови бухгалтерського апарату залежить від наступних факторів:

- умов організації і технології виробництва;
- об'єму виробництва;
- об'єму облікової роботи
- наявності сучасної техніки;
- загальної кількості працюючих;
- видів діяльності;
- інформаційної взаємодії структурних підрозділів з бухгалтерським апаратом;
- самостійності структурних підрозділів.

Важливою умовою при організації облікового процесу є визначення за функціонально-однорідними ознаками ділянок облікових робіт. На підприємстві створюються спеціалізовані структурні підрозділи у вигляді груп, секторів за окремими ділянками роботи.

Господарська діяльність кожного підприємства вимагає планування, управління і контролю.

У період переходу до ринкової економіки на підприємствах України великого значення набуває система заходів, спрямованих на вдосконалення управління економікою підприємства. Організація бухгалтерського обліку потребує системного підходу. Основними умовами правильної організації бухгалтерського обліку є використання найбільш раціональних форм і методів обліку, підвищення його технічного озброєння.

Організація єдиної системи господарського обліку перебуває у підпорядкуванні Кабінету Міністрів України.

Керівними органами бухгалтерського обліку в управлінні економікою підприємства є Міністерство фінансів України і Комітет статистики України, які по-

годжують між собою усі методологічні питання відповідно до бухгалтерського обліку (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Керівні органи бухгалтерського обліку в управлінні економікою

Господарські процеси підприємств регулюються та контролюються державою через регулювання бухгалтерського обліку вищевказаними керівними органами. Основний принцип при цьому повинен бути: облік для підприємства» а не підприємство для обліку.

Але останнім часом в методологію бухгалтерського обліку кожне відомство намагається зробити свій внесок. З розвитком системи оподаткування та формування держбюджету за рахунок, податків майже повністю змінилося ставлення і до бухгалтерського обліку – він також почав залежати від податкового законодавства.

З 01 січня 2000 р. порядок організації і ведення бухгалтерського обліку в Україні регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-ХІУ від 16 липня 1999 р. і Национальними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Організація бухгалтерського обліку на підприємствах полягає в цілеспрямованому впорядкуванні й удосконаленні механізму, структури та процесів бухгалтерського обліку.

Організація бухгалтерського обліку на підприємствах – це система методів, способів та заходів, які забезпечують оптимальне функціонування бухгалтерського обліку та подальший його розвиток.

Організація бухгалтерського обліку полягає в цілеспрямованому впорядкуванні і удосконаленні механізму структури та принципів бухгалтерського обліку. Ефективність організації бухгалтерського обліку може бути представлена своєчасністю формування інформації про фінансово-майновий стан господарюючого суб'єкта, її достовірністю, доступністю та доцільністю для зацікавлених користувачів.

Господарська діяльність кожного виробничо-комерційного підприємства базується на найбільш раціональному використанні матеріальних і грошових ресурсів діяльності підприємства.

Головним завданням кожного підприємства є випуск продукції, торгівля товарами високої якості з найменшими витратами. Тому основним завданням бухгалтерського обліку є: виявлення обсягу випущеної з виробництва продукції (робіт, послуг), приданих товарів, їх реалізації, виявлення фактичних витрат з виготовлення продукції (робіт, послуг) чи придбання товарів, аналіз і контроль за собівартістю виробленої продукції та її зниженням, визначення фінансових результатів діяльності підприємства.

Бухгалтерський облік у промисловості, як і в інших галузях народного господарства, є одним з найважливіших джерел економічної інформації, засобом контролю за роботою підприємства і знаряддям охорони власності.

Дані поточного бухгалтерського обліку (облікові документи, записи) потрібні насамперед працівникам самих підприємств у їх повсякденній роботі; також вони є основою для складання фінансової звітності підприємств, яка використовується як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами.

Організація бухгалтерського обліку на підприємствах – це система, що ґрунтуються на застосуванні загальноприйнятих у міжнародній практиці передумов і принципів (рис. 1.2).

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємствах, в установах та організаціях несуть власники підприємств або призначенні ними керівники. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку в бюджетних установах несуть їх керівники.

Власник або керівник підприємства зобов'язаний створити необхідні умови для належного ведення бухгалтерського обліку.

Автором підручника згруповані основні напрямки організації бухгалтерського обліку на підприємстві (рис. 1.3.).

Застосування загальноприйнятих у міжнародній практиці передумов і принципів при організації бухгалтерського обліку на підприємствах